

Неда М. Маенза
Универзитет Сингидунум
Пословни факултет
Катедра за стране језике

УДК 811.133.1'243-057.875
DOI 10.46793/Uzdanica18.П.343М
Стручни рад
Примљен: 10. септембар 2021.
Прихваћен: 26. новембар 2021.

АКЦИОНО ИСТРАЖИВАЊЕ У ФУНКЦИЈИ ПОБОЉШАЊА ВЕШТИНЕ ПИСАЊА ФРАНЦУСКОГ ЈЕЗИКА

Айстџракиј: Акционо истраживање у функцији побољшања вештине писања француског, као другог страног језика, покренуто је ради решавања потешкоћа при писању на страном језику. Главни циљ овог истраживања је подизање нивоа писмености и побољшање квалитета писаног изражавања на француском језику код студената. Примењена је дескриптивна метода. Технике које су коришћене током истраживања су посматрање тренутног стања и праћење тока истраживања кроз технику тестирања. Техника интервјуисања, кроз фокус групне разговоре, коришћена је пре и после спроведеног акционог истраживања. Истраживање је указало да примена различитих занимљивих и несвакидашњих активности доводи до позитивних резултата. Значајно је што су кроз ово истраживање учесници потврдили напредак у описмењавању на француском језику. Указало се на све оне спорне моменте и омашке које су до сада правили како из несигурности тако и из незнања. Као кључна рефлексија овог акционог истраживања, издваја се дужина трајања фокуса студената и уложеног времена да се одређена активност уради. Увид из спроведеног акционог истраживања би могао да послужи многим наставницима-практичарима за подизање квалитета рада и испорученог знања, све у циљу бољег коришћења и конкретне примене теоријски стечених језичких умећа и искустава.

Кључне речи: француски језик, други страни језик, вештина писања, студенти, акционо истраживање.

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Акциона истраживања представљају новији тренд у побољшавању и јачању васпитно-образовне праксе и тиме заслужују посебну пажњу будући да је недовољан број како теоријских радова тако и емпиријских истраживања који се баве овом проблематиком (Максимовић, Манчић 2013). Акционо истраживање представља специфичну врсту истраживања које у себи интегрише акцију и истраживање. У самом процесу истраживања долази до промена у постојећој васпитно-образовној пракси, нових сазнања и њихове

инкорпорације, конкретизације и примене (Пешић 1989), где наставник кроз кооперативну активност својих ученика/студената истражује сопствену праксу и проналази простор за напредовање. Акциона истраживања се покрећу из разноразних разлога, од којих као најзначајнији издвајамо унапређење наставне праксе. С обзиром на њихову уплетеност и ослањање на акцију, ова истраживања се блиско доводе у везу са појмом праксе у најмодернијем смислу те речи (Максимовић 2012).

Управо ове особине акционог истраживања су нас навеле да овај тип квалитативне парадигме употребимо и покушамо да је применимо ради побољшања вештине писања код студената, јер је уочено да студенти имају потешкоће при писаном изражавању на француском језику. Желели смо да утврдимо на који начин је могуће подићи ниво писмености и вештине писања француског, као другог страног језика, доприносећи васпитно-образовној пракси. Ово истраживање испитује почетно стање у виду провере и процене знања кроз уводни диктат, а након активног рада кроз релевантне садржаје, додатно мимо планираних наставних активности на часовима, три пута на недељном нивоу у периоду од два месеца, наставник-истраживач утврђује стање и потенцијални напредак у писмености и вештини писања француског језика. Захваљујући евалуацији, добијене податке треба имплементирати у праксу и на тај начин унапредити један од сегмената наставног процеса.

Ово истраживање је спроведено с намером да се повећа писменост и поспешу вештина писања француског језика код студента који га изучавају као други страни језик, а да се притом примени начин рада који је другачији, интересантнији и интензивнији од уобичајеног, како би се код студената изазвало интересовање и како би били мотивисани да активно учествују у раду.

ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУП РАДУ

Акциона истраживања разликује се од осталих педагошких истраживања јер су „еластична и флексибилно организована” (Банђур, Поткоњак 1999: 171), будући да се пројекат током акције коригује, допуњује, поправља, чак се из етапе у етапу по потреби и мења. Акционо истраживање се може дефинисати и као процес у ком практичари детаљно испитују феномене у курентној васпитно-образовној пракси (Ференс 2000), покушавајући да нађу решење за постојеће проблеме и незадовољство тренутним стањем. *Spiritus movens*, иницијатор и главни покретач једног акционог истраживања јесте потреба за променама које ће резултирати унапређењем васпитно-образовне праксе. Да би се једно истраживање овог типа спровело, неопходна је кооперативност и сагласност свих учесника и њихова добра воља да учествују у процесу мењања постојеће праксе и тако унесу новине у свој рад и усавршавање. Стога

је једна од најбитнијих карактеристика акционог истраживања учествовање практичара у истраживању и истраживача у акцији (Левин 1946).

Важно је нагласити социјалну или учесничку одлику акционих истраживања. Учесници истраживања активни су актери у свим фазама, не заузимају неутралан положај у односу на постојеће стање, већ учествују у акцији, мењајући васпитно-образовну праксу (Максимовић 2010). Акциона истраживања подразумевају активно учешће свих заинтересованих, јер се она не спроводе на људима, већ са људима (Ризон 1994). Улога истраживача није одвојена од оних на којима се истраживање спроводи, него су сви учесници укључени и узимају учешће у свим етапама истраживања, у зависности од својих потреба и могућности (Кениг, Цедлер 2001). Кундачина и Банђур (2004) сматрају да се акционим истраживањем тежи сазнању о предмету истраживања и оно представља „контролисану иновацију, односно покушај мењања и унапређивања васпитно-образовне праксе у којој се одвија” (Кундачина, Банђур 2004: 130). Акциона истраживања се сматрају значајним средством оснаживања наставника и средством истраживања, комбинујући неколико појмова: „непосредан циклус идентификације проблема, планирање интервенције, примене интервенције, евалуирање резултата, рефлексивну праксу, политичку еманципацију, критичку теорију, професионалан развој и истраживања практичара” (Максимовић, Манчић 2013: 60). Битна фаза евалуација омогућава процену успеха самог истраживања, као и утицај и одрживост у односу на постављене циљеве. Евалуација пружа повратне информације за све актере у истраживању (Максимовић 2012).

Приликом учења страног језика ученици/студенти користе различите стратегије као алат који им помаже да утичу на учинковитост, ефективност и ефикасност учења страног језика. Поред стратегија учења и уз њихову улогу у овладавању језиком, треба додати стил учења, став према учењу, мотивацију, страх и нелагодност (Божиновић, Перић 2012). Наставник има битну улогу у образовном процесу и треба да инспирише ученике да пронађу и докуче своју сопствену мотивацију. Буарон (2010) тврди да наставници имају утицај и одговорност на самом часу, али да након тога, изван учионице, ученици сами морају да развијају своју сопствену мотивацију.

Француски језик се доживљава као леп, али комплексан језик. Славести га дефинишу као страни језик захтеван и тежак за савладавање. Такав став представља „субјективан дојам, јер тешко да говорник може бити објективан” (Јагуело 1988: 134). Учећи француски језик, могу се издвојити специфичне потешкоће са којима се сусрећу србoфони ученици и студенти, а као највећи изазов се издваја изговор француског језика који познаје назале и карактеристичне појаве попут елизије, везивања и хомофоније. Студенти најлазе на потешкоће при усменом и писаном изражавању, како у продукцији тако и у рецепцији, у разликовању поједине фонеме минималног пара. О

наведеној проблематици француске фонетике код ученика са подручја Балкана посебно се бавио Петар Губерина (1965).

Бајрић (2009), бавећи се дидактолингвистиком, сматра да су постојеће потешкоће, у усменом и писаном изражавању, проузроковане недовољним вежбањем и одабиром неодговарајућих метода при учењу вокабуларних, граматичких и фонетских партија, али и недовољно коришћеним знањима из матерњег језика, која могу бити од круцијалног значаја. Пивчевић (2018), у сарадњи са изворним француским говорницима, као и студентима француског језика са балканских подручја, бавећи се изговором, правописом, вокабуларом и граматиком француског, као страног језика, закључује да су најчешћи проблеми са којима се сусрећу студенти француског језика управо изговор, вокабулар и граматика, а као последица тога произлазе потешкоће при усменом и писаном изражавању. Као кључни разлог наводи недовољно вежбање и залагање, али и непримерен и неадекватан избор метода.

Узевши у обзир све наведено, сматрамо да је корисно и подстицајно спровести акционо истраживање у функцији побољшања вештине писања француског, као другог страног језика, на терцијарном образовном нивоу, и на тај начин допринети унапређењу васпитно-образовне праксе.

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Ово акционо истраживање у функцији побољшања вештине писања француског, као другог страног језика, покренуто је с циљем превазилажења потешкоћа при писању и побољшања вештине на нивоу писаног изражавања.

На Универзитету Сингидунум, где креатор овог истраживања ради, у другом семестру у оквиру редовне наставе на часовима француског језика се проверава вештина писања кроз диктат и кроз писање форме (званичне или незваничне) попут есеја или писма. Уочено је да студенти имају потешкоће при писаном изражавању на француском језику. Диктат који се ради у трећој наставној недељи послужио је као индикатор тренутног нивоа писмености и вештине писања на француском језику. Примећено је да постоји одређени ниво несигурности и насумичног писања француског, као и велики ниво интерференције са енглеским, као првим страним језиком. Стога се дошло на идеју да се спроведе акционо истраживање овог типа чији би се проблем могао дефинисати питањем са каквим потешкоћама се сусрећу студенти при писању на француском, као другом страном језику.

У складу са постављеним проблемом, дефинисан је предмет овог акционог истраживања: узроци који отежавају вештину писања француског језика код студената.

С обзиром на постављени предмет овог истраживања, дефинисали смо *Главни циљ*: подизање нивоа писмености и побољшање вештине писања

француског језика код студената. Сазнајни циљ нам је да на основу тока спроведеног акционог истраживања, исказа и искустава студената, опишемо сазнања са каквим потешкоћама, препрекама и интерференцијама се они сусрећу када пишу француски језик. Апликативни циљ је да, кроз изведене закључке и предлоге, сагледавајући резултате, укажемо на начине, методе и примере добре праксе за унапређивање вештине писања француског језика. Неопходно је указати на значај писмености на страном језику који се изучава.

На основу постављеног циља акционог истраживања одређени су истраживачки задаци.

1. Испитати шта студентима изазива несигурност и отежава правилно писање на француском језику.
2. Испитати да ли су студенти мотивисани да се посвете побољшању вештине писања француског језика.
3. Испитати студенте да ли редовно, континуирано и интензивно вежбање писања француског језика доноси напредак.

Као *узорак* овог акционог истраживања, одабрани су студенти који похађају часове предмета Француски језик 1 и Француски језик 2 на Пословном факултету и Факултету за туристички и хотелијерски менаџмент Универзитета Сингидунум у Београду. Одабрани студенти добровољно су приступили овом истраживању и дали пристанак за учествовање. Будући да наставник-истраживач већ извесно време ради и сарађује са студентима, одлучили смо се за овај пригодан узорак, будући да су то студенти који су активни и редовни на предавањима, отворени, показују афинитет и мотивацију за напредовање и усавршавање француског језика. Ниво знања којим владају зависи од године учења, а овде је реч о почетном нивоу А1 и средњем нивоу А2 (А2/1 и А2/2) према *Заједничком референцијном европском оквиру за учење, настава и евалуацију језика* (CEFR 2018).

Методе, технике и инструменти истраживања. У овом истраживању примењене су методе, технике и инструменти који одговарају постављеном предмету, истраживачким задацима и унапред формулисаним циљевима. Коришћена је дескриптивна метода. Технике које су примењене током истраживања су посматрање тренутног стања и праћење тока истраживања кроз технику тестирања. Техника интервјуисања коришћена је пре и после спроведеног акционог истраживања. Од инструмената коришћени су тест и интервју.

Уводни диктат (као врста тестирања) урађен је ради одређивања нивоа знања и писмености из француског језика. Уводни интервју спроведен је с циљем да студенти искажу своја досадашња искуства и ставове док пишу на француском језику. Посебан део овог истраживања представљају материја-

ли који су дистрибуирани студентима и осмишљени тако да обухвате све оне потешкоће и несигурности које су уочене при уводном диктату. Фокус групни интервју на крају је спроведен да би показао ставове студената након обављеног акционог истраживања.

Организација испитивања. Акционо истраживање је спроведено од половине марта до половине маја 2021. са студентима Универзитета Сингидунум у Београду. Реализацији акционог истраживања приступило се онлајн, у складу са ситуацијом изазваном пандемијом корона вируса на глобалном нивоу.

Тренутна епидемиолошка ситуација није отежавала спровођење овог акционог истраживања, будући да је оно у целости изведено онлајн, путем друштвених мрежа и мејла. Претња која је могла да угрози спровођење овог истраживања је одбијање и незаинтересованост студената да прихвате учешће и занемаривање активности које су им прослеђиване, као и неразумеванье сврхе спровођења акционог истраживања. На самом почетку, при формирању групе студената за учешће у овом акционом истраживању, учесницима је објашњен појам акционог истраживања, поступци које оно користи, његов циљ и исход који се очекује. Студенти су били крајње расположени да учествују и да сарађују, врло лепо су прихватили ову акцију, изразито ведри, вољни и мотивисани за рад. Овде желимо да нагласимо да су студенти увек и све радо прихватили, чак и неочекивано промптно радили задате активности.

Ток испитивања. У првој фази овог истраживања спроведен је уводни диктат који је пружио увид у следећи корак, тачније одређивање најзаступљенијих грешака и несигурности при писању француског језика на које посебно треба обратити пажњу. Наставник-истраживач је након приступног диктата упутио изабраним студентима позив да учествују у акционом истраживању овог типа. Студенти, учесници истраживања, показали су велику заинтересованост и завидну мотивацију.

Наставник је саставио групу од 10 студената који показују афинитет и отвореност ка усавршавању и напредовању у француском језику. Креирана је Вибер група како би међусобна комуникација и повезаност била олакшана, али пре свега како би се и у групи комуницирало писаним путем на француском језику, што је и био први услов за све чланове групе: да комуникација буде искључиво на француском језику.

У другој фази, истраживач је тачно одредио план деловања, дефинисање улога и задатака, расподеле активности, праћење и вредновање истих, а у складу са детектованим потешкоћама и омашкама при писању француског језика. У овој фази студентима су дистрибуирани задаци и активности три пута недељно, тачније сваког другог дана. Активности су увек слате у Вибер групу и увек су биле објашњене до детаља на француском језику, уз поруку добродошлице. Од студената је увек захтевано да на тражени начин приступе и одраде активност, без давања временског рока и ограничења.

Трећа фаза подразумевала је праћење целокупног тока истраживања уз симултано и редовно бележење идеја, уочених ситуација, опсервација од стране истраживача, али и евентуалних примедби и увида самих студената. Током ове фазе осмишљен је протокол посматрања реакција студената помоћу којих је истраживач несметано могао да прати тренутно стање, као и резултате након сваке активности, с циљем дубљег залажења у испитивану проблематику.

Завршну фазу карактерише формативна и сумативна евалуација. Сама евалуација тока истраживања одвијала се од саме иницијације истраживања и током самог спровођења активности. Формативна евалуација се огледа у вредновању тока истраживања и током свих фаза. На тај начин се континуирано вредновало целокупно истраживање. Када су подаци прикупљени, анализирани и интерпретирани, извршена је сумативна евалуација како би се утврдила сврсисходност писаног садржаја, као и то да ли је акционо истраживање допринело мењању и побољшавању писмености и вештине писања код студената који учествују у истраживању.

Анализа података. Подаци добијени кроз фокус групне интервјуе, као и запажања добијена кроз посматрања пре, током и после самог истраживања, обрађени су квалитативним путем и интерпретирани су описно. Обрада добијених података извршена је у виду интерпретације кроз анализу садржаја.

АНАЛИЗА И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кроз први фокус групни интервју са учесницима истраживања, анализирајући и коментаришући уводни диктат, наставник-истраживач је, заједно са студентима, увидео на које недоумице и потешкоће наилазе студенти током писања диктата и детектовао неправилности, те смо на тај начин добили одговор на први истраживачки задатак: студенти у писању не разликују инфинитив глагола од партиципа прошлог (*participe passé*); не препознају у којим ситуацијама се дуплира консонант; акцентују *e* испред сугласничке групе; заборављају финално *-s* које означава множину (иако имају детерминант за множину *les, des, ces...*); не разазнају и не пишу адекватан наставак за садашње време (*Présent*); не разликују треће лице јединине садашњег времена помоћног глагола *avoir* – *a* од предлога *à*; заступљена је велика интерференција и међудејство енглеског језика и тзв. лажни пријатељи (*les faux amis*) – по дефиницији то је пар француских и енглеских речи које су по форми сличне, али имају у потпуности или делимично различито значење (*Oxford Advanced Learner's Dictionary*); не праве разлику када треба употребити једину *au* и множину *aux*; заборављају да акцентују *e* (*é*) код партиципа прошлог глагола прве групе на *-er*; у писању не разликују инфинитивни наставак *-er* и

наставак за имперфекат *-ais/-ait*; заборављају на слагање партиципа прошлог (не додају *-e* за женски род и *-s* за множину); у писању не успевају да напишу упитне речи и изразе *qu'est-ce que* и *est-ce que*; погрешно пишу француски везник *и* (*et*); не праве разлику у писању између присвојног придева *son* и садашњег времена глагола бити (*être*) у трећем лицу множине *sont*; не разликују писање назала *em* и *en*, односно *am* и *an*; заборављају на појаву елизије која је карактеристична за француски језик.

Кроз фокус групни интервју са свих 10 учесника овог акционог истраживања, дошли смо до спорних места и несигурности при писању француског језика, која су детаљно описана у претходним редовима. На питање „Да ли се осећате несигурно док пишете на француском језику?“, чак 9 од 10 испитаника је одговорило потврдно. Разлози несигурности су били слични: пре свега нередовна употреба француског језика, недовољна посвећеност вештини писања, али и забуна и конфузија коју им ствара енглески језик који уче и користе неупоредиво дуже од француског језика. Интересантно је поменути да највише кроз вештину писања уочавају велику сличност између енглеских и француских речи. На питање „Да ли вам познавање правила за читање француског језика помаже да лакше и сигурније пишете на француском?“, већина студената се изразило потврдно. Неки су се изјаснили да та правила за читање не доводе у везу са писањем, затим да им је лакше да нешто прочитају него да напишу, а доста испитаника је признало да и није имало прилику да често пише на француском језику, будући да се настава већ годину дана одвија онлајн, да наставник припрема презентације које након предавања буду доступне студентима и да је то разлика у односу на наставу у учионици када наставник све записује на табли а они, студенти, морају да пишу. Кроз питање „Шта вам је најтеже при писању француског језика?“, студенти су се сложили да им је француски изговор најизазовнији и да им то најчешће отежава не само да напишу реч или реченицу, већ и да је разумеју. Једна студенткиња је била посебно отворена и рекла свој став да врло ретко пише на француском и да сматра да је то највећа отежавајућа околност. На то је уследило питање „Колико често вежбате француски или пишете на француском?“, а одговор чак 9 од 10 студената је био да не пишу никада самостално, само на часовима или као домаћи задатак.

Питањем „Да ли бисте волели чешће и више да се посветите писању на француском језику на недељном или чак на дневном нивоу?“ тежили смо да докучимо мишљења и коментаре који се односе на други истраживачки задатак. Одговор свих студената је био афирмативан, изражавајући велику вољу и мотивацију да се посвете повећању писмености и побољшању вештине писања француског језика. Један студент је објаснио да сматра да вежбањем вештине писања може да побољша познавање граматичких и вокабуларних партија. Једна испитаница је потврдила да воли да пише диктате и да сматра да је од велике користи бити писмен на страном језику. На питање „Да ли

сматрате да вам овакав тип активности може помоћи у даљем напредовању при учењу француског језика?” сви студенти су потврдно одговорили и изразили велики интерес и вољу да учествују у оваквом типу истраживања које ће пре свега њима бити на корист и помоћи да се активно и редовно посвете писању на француском језику.

Активности и релевантни садржаји су додељивани студентима, у складу са детектованим грешкама, додатно мимо планираних наставних активности на часовима, три пута на недељном нивоу у периоду од два месеца. Итерације су следеће: видео о изговору француских гласова (подсетник како се изговарају и пишу француски гласови кроз карактеристичне примере); слушање песме *Qui sait*, коментарисање, навођење и бележење омиљеног стиха; вежбе дистинкције два хомонима (речи који се изговарају на исти начин – нпр. *a* и *à*; *ou* и *où*; *ces* и *ses*; *ont* и *on*); диктат у виду дописивања речи које недостају (*Dictée vocabulaire*; *Avantage ville/campagne*; *Fréquence*; *Transports*); у целости писање диктата који диктира изворни говорник, писање мејла пријатељу (*Mail à un ami*); писање разгледнице са путовања; писање празничне честитке (*Les Pâques*); писање мотивационог писма (прво је одслушан видео који је заправо диктат, затим је дата активност да самостално напишу мотивационо писмо користећи издиктирани модел); писање мејла према сопственом нахођењу (слободна тема); коментарисање филма (предлог – француски филм *Le Monde est à toi* који је приказиван на РТС-у 2, а након тога исказивање основне импресије о акцијама, сценама, глуми, глумцима).

Након спроведених свих предвиђених активности, организован је други, закључни фокус групни интервју како би се дошло до ставова и виђења студената након активног учешћа у групи акционог истраживања и докуцио одговор на трећи истраживачки задатак. У интервјуу је учествовало свих 10 испитаника. На питање „Да ли вам је користило учешће у овом акционом истраживању?”, свих десет студената је одговорило потврдно, без изузетка, показујући видно задовољство. Једна студенткиња је истакла како су јој све активности помогле, јер су корисне и разноврсне и нагласила да уопште није имала осећај да је нешто напорно или досадно, већ јој је све било опуштајуће и једва је чекала наредну активност. „Да ли сматрате да сте успели да унапредите вештину писања и да ли уочавате разлику у писању на француском пре и након ове акције?” – на ово питање испитаници су стопроцентно дали афирмативан одговор. Наводе да уочавају велику разлику, да су кроз ова вежбања научили и нове речи и вокабуларне партије. Сматрају да су грешке које су и правили током активности искључиво на корист њима самима и да се учи на грешкама. Једна студенткиња је посебно истакла да се сада осећа много слободније и сигурније када треба да се изрази писаним путем на француском језику. „Да ли сад боље разумете француска правила за читање и писање?” – сви учесници тврде да им је ово истраживање доста помогло у томе, али их је инспирисало и да наставе тиме да се баве и да им је створило

жељу да наставе са вежбањем. Једна студенткиња подвлачи значај писане комуникације и да сада уочава како се нека реч пише, да успева да прати логику „иако Французи када изговоре читаву реченицу звучи као једна изговорена реч”. Једна испитаница посебно наглашава да сада много боље разуме француске хомониме (речи које се исто изговарају, али различито пишу). „Да ли вам се допада овакав тип истраживања у функцији побољшања одређене васпитно-образовне праксе и да ли сматрате да је од значаја у вашем даљем напредовању француског језика?” – сви испитаници чланови фокус групног разговора су потврдно одговорили и сматрају да је овакав тип активности значајан и користан. Једна студенткиња истиче да би начин вежбања и активности увек требало да буде овако интензиван и да послужи као модел за будуће организовање активности и курсева страног језика. „Да ли има примедби?” – сви испитаници су одговорили негативно и навели само речи хвале. „Да ли вам је значила размена искустава и мишљења са својим колегама?” – студентима се допада када сарађују са својим вршњацима, када заједнички раде и деле своје увиде, дају своја појашњења. Посебно им се допала заједничка Вибер група која је специјално креирана и коришћена искључиво у сврху овог истраживања. „Да ли бисте прихватили да на дневном нивоу издвојите 10 до 15 минута и посветите их вежбању француског језика?” – сви студенти су одговорили афирмативно сматрајући да је овакав вид активности одличан начин да се остане у континуираном контакту са страним језиком, што и јесте окосница за напредовање и стицање сигурности при овладавању циљаним језиком. Неопходно је да оно што је научено буде примењено и коришћено, како у свакодневној приватној, тако и пословној комуникацији.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

На основу анализе одговора студената, као и континуираног праћења њиховог рада, можемо да закључимо да постоје многобројни фактори који им стварају изазове при писању француског језика. Битан закључак је да студенти јесу мотивисани и показују интересовање да се посвете побољшању вештине писања другог страног језика који изучавају. Томе је допринела и чињеница да је редовно, континуирано и интензивно вежбање допринело унапређењу вештине писања француског језика.

Посебан увид, који је произашао из реализованог акционог истраживања и који желимо да истакнемо, јесте дужина трајања фокуса студената и уложеног времена да се одређена активност уради. Након сваке задате активности и итерације овог истраживања, у чију сврху је коришћена Вибер група, студенти су све радо прихватили и неочекивано брзо одговарали и испуњавали задатак, пишући у Вибер групи, путем мобилног телефона. Чак 90% до 100% је био одзив и учинак сваког урађеног задатка. Када је настав-

ник-истраживач први пут затражио од учесника да задатак напишу и пошаљу на мејл наставника, одзив за одрађивање активности је био знатно мањи, свега 50%. Овом задатку се требало више и дуже посветити, елаборирати га, дати више утисака, закључака, те је било потребно одвојити више времена. Слободни смо да закључимо да су студенти вољни да раде, али да им активност не изискује много времена и да то могу да обаве „у ходу”, путем мобилног телефона. Овде бисмо скренули посебну пажњу, а сагледавајући тренутне генерацијске трендове, да наставници треба да размисле да у своју наставно-образовну праксу уведу интензивирани, али краће активности. Мотивација студената постоји, треба је одржати и прилагодити дужину трајања израде и посвећености задатку: уместо да се једном недељно задаје активност за чију је израду потребно сат времена, дистрибуирати краће задатке сваког дана, на пример по једну активност за чије је извршење потребно 10 до 15 минута. Тиме би студенти били у контакту са изучаваним страним језиком на свакодневном нивоу и био би одржаван континуитет у раду. На тај начин би се ослободили и фамилијаризовали са одређеним вештинама које су диктоване као изазовне.

Желимо да истакнемо још једну потенцијалну меру за унапређивање наставног процеса, која је проистекла из овог акционог истраживања: тип вежбања и активности кроз мобилно учење би се могао увести у редован курикулум, и то као почетна вежба на првом часу предавања – одвојити првих 10 до 15 минута часа и посветити се вештини писања на интересантан и забаван начин или као домаћи задатак, где би сваком студенту била додељена вежба којој би се посветио након часова, посебно ако би се кроз ту активност вежбало градиво обрађено на часу (било да је реч о граматичкој или вокабуларној партији).

Кључ доброг познавања француског језика у писаној комуникацији, као и осећаја комфора и сигурности, јесте у константном коришћењу. Битна особеност савладавања страног језика се и заснива на различитим методама и облицима рада који су најприхватљивији и најуспешнији за студенте како би овладали вештином писања и тиме отклонили непријатност и личну несигурност при коришћењу француског језика. Анализирањем, поређењем, испробавањем и тестирањем различитих метода рада и евалуацијом након одређене примене може се доћи до делотворније и плодносније праксе. Такав начин не мора нужно бити најприхватљивији и најуспешнији за сваког студента понаособ, као ни за сваку генерацију студената. Препорука је да сваки наставник треба да примењује акциона истраживања у свом васпитно-образовном раду и пракси, са својом групом ученика или студената. На тај начин може да утврди који метод рада и који програм је најадекватнији и најприменљивији када жели да промени неку постојећу праксу и поради на побољшавању и унапређивању исте, а у циљу напредовања у коришћењу и примењивању страних језика и ретенције знања својих студената.

Евалуација након одржаног редовног двомесечног дистрибуирања активности имала је изузетну улогу у побољшању писмености и вештине писања на француском језику. Ово акционо истраживање је указало на то да примена различитих занимљивих и несвакидашњих активности доводи до позитивних резултата. Значајно је што су кроз ово истраживање учесници утврдили све оне спорне моменте и омашке које су до сада правили како из несигурности тако и из незнања. Драгоцена су била упутства која је наставник-истраживач пружао током целог тока истраживања, али и размена искустава и импресија након сваке активности. Након спроведеног истраживања студенти су наставили са оваквим типом вежбања увидевши корист коју су им донеле активности за побољшање вештине писања, те би следеће истраживање могло да буде лонгитудиналног типа с циљем утврђивања да ли и какве ефекте на дуже стазе пружају интензивне вежбе за унапређење вештине писања. Акционо истраживање овог типа може се наставити у наредним циклусима, а у функцији побољшања осталих језичких вештина (вештине слушања, вештине читања и вештине говорења). Показало се да увођењем нових садржаја и заједничким радом (присуство осећаја заједништва и припадности групи) долази до повећања мотивације и позитивног облика компетитивности. Изразито је велика улога наставника, који је организатор и медијатор, који је ту да пружи упутства, да смернице, покаже емпатију, подели своја дугогодишња искуства и савете и пружи осећај доступности учесницима истраживања.

Реализација акционих истраживања би могла да помогне многим наставницима страних језика у подизању квалитета рада и испорученог знања, све у циљу бољег коришћења и конкретне примене теоријски стечених језичких знања, те да их охрабри да у свом окружењу предузимају овакав вид истраживања ради побољшања тренутног стања и незадовољства и самосталног решавања специфичних изазова у образовној пракси. Ангажовање наставника у истраживањима доприноси његовој професионалној аутономији. Сваки наставник може да буде акциони истраживач који ће у својој пракси утврдити који је програм и начин рада најприменљивији и најуспешнији када жели да промени неку постојећу актуелну васпитно-образовну праксу.

ЛИТЕРАТУРА

Бајрић (2009): S. Bajrić, *Linguistique, cognition et didactique: principes et exercices de linguistique-didactique*, Paris: PUPS.

Банђур, Поткоњак (1999): V. Bandur, N. Potkonjak, *Metodologija pedagogije*, Beograd: Savez pedagoških društava Jugoslavije.

Буарон (2010): M. Boiron, Comment motiver les apprenants: Innovation et créativité en cours de langues, *Motiver à apprendre et apprendre à motiver*, преузето 1. 5.

2021. ca <https://docplayer.fr/11923437-Comment-motiver-les-apprenants-innovation-et-creativite-en-cours-de-langues.htm>.

Божиновић, Перић (2012): Н. Воџиновић, В. Перић, Употреба стратегија учења у односу на знање и разину учења страног језика, *Методички огледи: часопис за филозофију одгоја*, 19(2), Загреб: Хрватско филозофско друштво, 115–135.

Губерина (1965): Р. Губерина, Исправљање изговора ученика који уче француски, у: В. Сркновић, И. Јурјевић-Гркинић (ур.), *Говор и човек. Верботонални систем*, Загреб: Артресор накллада, 215–231.

Заједнички европски оквир за живе језике (2018): *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment Volume with New Descriptors*, Council of Europe.

Јагуело (1988): М. Yaguello, *Catalogue des idées reçues sur la langue*, Paris: Editions du Seuil.

Кундичина, Банђур (2004): Е. König, Р. Zedler, *Теорије знаности о одгоју*, Загреб: Educa.

Кундичина, Банђур (2004): М. Kundačina, В. Bandur, *Акциона истраживања у школи (наставници као истраживачи)*, Ужиче: Учитељски факултет у Ужичу.

Левин (1946): К. Lewin, Action Research and Minority Problems, *Journal of Social Issues*, 2(4), 34–46.

Максимовић (2010): Ј. Максимовић, Елементи и постулати акционих истраживања у педагогији, *Радови Филозофског факултета*, 12(2), Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 189–198.

Максимовић (2012): Ј. Maksimović, *Акциона истраживања у педагошкој теорији и пракси*, Ниш: Филозофски факултет.

Максимовић, Манчић (2013): Ј. Maksimović, Д. Манчић, Акцијска истраживања у функцији превенције вршњачког насилја, *Методички обзори*, 8(1), Пула: Свеучилиште Јурја Добриле у Пули, 59–70.

Оксфорд (n.d.): Faux amis, у: *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, преузето 28. 8. 2021. ca <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/false-friend>.

Пешић (1989): М. Пешић, Истраживања практичара, у: М. Пешић (ур.), *Педагогија у акцији: методолошки приручник*, Београд: Филозофски факултет, Институт за педагогију и андрагогију, 143–163.

Пивчевић (2018): М. Pivčević, Iskustva lektora stažista u nastavi francuskog jezika na Sveučilištu u Zadru, у: S. Gudurić, В. Radić-Bojanić (ур.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru*, VII/1, Novi Sad: Педагошко друштво Војводине, 493–503.

Ризон (1994): Р. Reason, Three approaches to participative inquiry, In: N. K. Denzin, Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research*, Thousand Oaks: Sage Publications, 324–339.

Ференс (2000): Е. Ferrance, *Action research*, Providence: LAB at Brown University.

Neda M. Maenza

Singidunum University

Faculty of Business

Department of Foreign Languages

AN ACTION RESEARCH STUDY ON IMPROVING STUDENTS' WRITTEN PRODUCTION IN FRENCH

Summary: An action research study on improving students' written production in French as a second language was initiated with the aim of solving the difficulties they encounter while writing in French. The main goal of this research is to increase the literacy level and improve students' writing skills in French. Descriptive statistics was used. The techniques used during the research are observation of the current state and monitoring the course of the research through the testing technique. The interview technique, through focus group discussions, was used before and after the conducted action research. The research findings indicate that the application of various interesting and unusual activities leads to positive results. The respondents confirmed they had significantly improved their writing skills in French by being actively engaged in this action research. The results also suggest that participants became more aware of mistakes they often made while writing in French either out of ignorance or insecurity. Students' attention span and the amount of time they are willing to invest in doing an activity stand out as the key outcomes of the research. The insights into this action research could hopefully help many teachers – educational practitioners to raise the quality of their work so that its practical application in the teaching process is of greater importance.

Keywords: French, the second language, writing skills, students, action research.